

יום	יום לחודש	יום מזהר	ליקוטי הלכות	ליקוטי מוה"ר	משנה ברורה	עלים לתרופה	שולחן ערוך
שבת	י"ד	לג.	מה	חזרה	ז-ה	א.ב.	
א	ט"ו	לג.	מו	קמג:	ט-י	ג.ד.	
ב	ט"ז	לד.	מו	קמד.	יא-יב	ה.ו.	
ג	י"ז	לד:	מה	קמד:	יג-יד	ז.ח.	
ד	י"ח	לה.	מט	קמה.	טו-טז	ט.י.	
ה	י"ט	לה:	נ	קמה:	יז-יח	יא.יב.	
ו	כ'	לו.	נא	חזרה	יט-כ	יג.יד.	

בקרני אור

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

299 | פרשת ויחי | י"ד טבת תשפ"ג

דבר המערכת

"רבי נתן", מתנת החיים שהשי"ת העניק לעמו בתוקף ימי החשכה האימים של עקבתא דמשיחא, עמוד האש המאיר בלילה המר והנמהר המתמשך כל כך, לולא תנחומי המליץ' הגדול הזה, המחיייה נפשות בהלכותיו תפלותיו מכתביו ושיחותיו אותם דלה מעמקי הנחל הקדוש, כי אז לא היה לנו קיום בסערות הזמן חלילה, הוא אשר מסר נפשו להנחיל את יסודי קיום התורה בכל מצב ובכל זמן של חושך, איך לאחוז בהשי"ת ולא להרפות אף אם יעבור מה.

רבי אברהם ב"ר נחמן מרחיב בספרו (כוכבי אור אבשי"מ) על הגורם העיקרי שהביא את רבי נתן להיות מה שהיה, והוא מציין רבות שהיה קשור ודבוק בזכרון עולם הבא, "וזכרון יום המות לא נפסק ממחשבתו אפלו כשעה קלה וכפי עמקות רעיוניו אשר העמיק במהירות פריחת הזמן של חיי האדם בזה העולם, שכאין יחשבו נגד חיי העולם הנצחי, וגם הלא במהירות פריחת הזמן הזה מסוכן האדם בכל רגע ורגע, היה נחשב בעיניו כל העוסקים בהבלי העולם כמשוגע ממש".

רבינו הקדוש מלמד (לקו"מ ח"א נד) שזכרון עולם הבא כולל בתוכו את חובת הזכרון בשמחה המופלאה שנוכה לה לעולם הבא על ידי כל נקודה טובה, וששם גם נזכה לראות שכל מחשבה דבור ומעשה שנשלחה אלינו בעולם הזה - גם אם הייתה עטופה בצער ויגון - היתה רק רמז להתחזקות והתקרבות.

ביום הסתלקותו - ליל צום עשרה בטבת - התכנסו כל בני קהילתנו הודות לה' ולהכיר טובה ולומר 'ברוך ה' אשר נתן' לנו את המתנה הזאת, ולהתחדש בדרכיו אלו, להיות חזקים בזכרון עולם הבא שם נזכה כולנו לראות ביקרת כל נקודה טובה ובכך שכל הנעשה עמנו הוא רק לטובה ולהתקרבות, וממושך להתרחק ממצננות ומחלוקות אלא להדבק לתפילה לרצונות ולקרבת ה' בלבד.

בתודה והלל להשי"ת התחדשו כל השומעים להתממש לאורו של התלמיד הקדוש, ולהתדבק בארחותיו הטהורים לטוב לנו כל הימים.

העורכים

פניני אור

ידידנו המפלא רבי אפרים ז"ל מקרימנטשאק, אומר פעם אחת למוהר"ג ז"ל בזה הלשון: "מיט איינער דאווענען מאכט איר א פרוש אויף דעם דאווענען" [בתפלתכם אתם מחברים פרוש על התפלה]. וכל בכל מקרא ומקרא מדברי התנ"ך, קשה'ה מוציאו מפיו, ה'ה ממש נדמה להשומע כאלו הנביא בעצמו קורא וצועק את אלה הדברים.

(שיח שרפי קודש)

פנפי יונה נחפה בכסף

אכן שכבתם והחזקתם בשבייה מרה זו את האיש הישראלי ולא נתתם לו לעבור מגבולות ושפת הטומאה, נדמה לכם שכאילו ניצחתם אותו בכך שלא הצליח לעבור אפילו פסיעה אחת מחוץ לגבול טומאתכם, אבל לא הבנתם שגם אז 'כנפי יונה נחפה בכסף', האומה הישראלית הנמשלת ליונה היתה גם אז בהיותה בעמק הבכא מחופה ומסובבת 'בכספה וחמדתה של תורה ומצות' (לשוו רש"י שם), כלומר, גם בגלות הרוחנית המרה הזאת הם היו מוקפים ומסובבים ברצונות וכיסופים חזקים ורצו בכל לב לצאת משם, הם אמנם לא הצליחו לצאת בפועל, אבל היו מלאים ברצונות תפלות צעקות וכיסופים להתקרב לה'.

"כי איש הישראלי החפץ באמת לאמתו ואינו רוצה להטעות את עצמו, אזי אפילו כשהתאוות והמניעות מתגברים עליו כמו שמתגברים, ומניחים עצמם לאורך ולרוחב ומתפשטים כנגדו מאד עד שאינו יכול לצאת מהם, גם אז בעוצם ריחוקו הוא כוסף וחומד בכל עת להשיג יתברך ואינו מניח את הרצון והכיסופין לעולם".

ורבי נתן ממשיך ומאיר עינינו שם על שוויים המופלא של רצונות אלו: "זה יקר מאד מאד בעיני השם יתברך, כי העיקר היא הרצון והכסופין, והשם יתברך משבח את ישראל בזה, שבשביל זה זוכים למה שזוכים".

מה שנראה לנו כבזיון וגנאי ומה שנדמה לנו כמפח נפש וגייעה לריק, זהו השבח המופלא שהקב"ה משתבח בנו מול כל אומות העולם! הוא כביכול קורא ומכריז עלינו: 'חזו חזו בני תביבי, שעל אף שלא הצליחו לחצות את גבול הטומאה בפסיעה אחת, ועם כל זאת הם ממשיכים לכסוף ולקוות וליחל אלי'! ורק בשביל כך הם יזכו לכל הגדולה והתפארת ולהלל לבסוף בגבולי הקדושה ולהפוך הכל לטובה.

שוב אנו זוכים להכנס לימי השובבים" הקדושים, ימי התשובה הנשגבים "שבהם נוהגים הכשרים להתענות ולצעוק לה' יתברך בתפלות וסליחות, כי באלו הימים קוראים בתורה בענין גלות מצרים וגאולתם שהיה על ידי צעקה, וכמו כן צריכים עתה בגלות הזה" (לקוטי הלכות, גלות ד-ח), שבשעות אלו הקריאה מעוררת את כח החסד חנם הנשגב לו זכו אבותינו בבוא גואל להוציאם ממצרים ממ"ט שערי טומאה, הם היו אז ריקים לגמרי מכל זכות, "לא היו בידם מצות להתעסק בהם כדי שיגאלו שנאמר ואת עירום ועריה" (רש"י שמות יב-ו בס' חז"ל), אבל הם כספו והשתוקקו צעקו ושוועו, 'ותער שוועתם אל האלהים', כי הכיסופים יקרים מאד בעיני השם יתברך גם אם בעינינו הם פחותים ומבוזים, בכך רצונות ותשוקות אלו הואיל ה' לעשות אותנו לו לעם חביב ולזככם מכל טומאתם ולהנחילם תורת חיים לעד, והיא שצריכה גם לעורר אותנו כיום הזה, להאמין גם בתוקף זוהמתנו, שכיסופנו צעקותינו ותחינותנו יקרים מכל יקר, בל נבזבז אוצרות פז אלו לריק, נשתמש בהם בכל כוחנו ויכלתנו, עד שגם גאולתנו תאיר ותזריח.

הוא חש בזוי מאד, אחר כל כך הרבה רצונות ותפלות הוא לא מצליח לחצות את גבול הטומאה בה הוא שקוע, בדמינו ראה את עצמו מכבר בעל תשובה גמור שלא שב לאיוולתו בשום פנים ואופן, והמציאות המרה טופחת על פניו בעוז, ולכן, ככל שהוא מרבה להתפלל ולבקש הוא חש מבזוה יותר, 'האמנם בהמה גמורה אני שאחר כל כך הרבה תחינות ובקשות שום דבר לא אז?!'

כמה הפוכה דעת תורה מדעת בני אדם, מה שנחשב אצל הקדוש ברוך הוא לפאר ושבח ולאות גבורה וגדולה, נחשב אצל האדם לגנאי ובוזיון, כי על כן קצרה בינתנו וקטנה השגתנו מלעמוד על אמתת רצונו וכבודו יתברך.

רבי נתן (בלקוטי הלכות פסח ט-יב) מגלה על האמור בפרשתנו בברכת יעקב ליששכר "יששכר חמור גלם רובץ בין המשפתים" רמזי התחזקות עצומים שנאמרים על ידי הצדיק ל'דרי מטה' אלו השפלים השוכנים בחומריות עביות גופם ורוחקים מאד מצד הקדושה, וכה הם דבריו הנפלאים: "הצדיק, בחינת יששכר מאיר בכל הדרי מטה בכל הנמוכים מאד לבל יתיאשו עצמם מן הרחמים בשום אופן, עד אשר משיב כולם להשיג יתברך, אפילו אותם שהם בבחינת חמור בהמה טמאה, בחינת זוהמת וגשמיות החומר, כי הוא מאיר בהם האמת עד שגם הם נעשים מרכבה אל הקדושה ונושאים עליהם עול תורה. וכמו שפירש רש"י חמור גלם, כחמור לסבול עליו עול תורה".

הוא לא מעורר רק את היראים והשלמים או את החסידים ואנשי המעשה, אלא גם את השפלים ביותר אלו שחשובים כבהמה טמאה במעשיהם, כאלו שמוזהמים בתכלית בחומריותם וגשמיותם, כאלה אשר נאָה לקרוא אליהם 'רובץ בין המשפתים' שאסורים ולכודים בין שפתי וגבולי ומיצרי הטומאה, וכוחות הרע "אינם מניחים את האיש הישראלי שייצא מהגבול שלהם להתקרב אל הקדוש".

גם להם הוא מודיע: "יששכר! על אף החומריות והטומאה הנוראה "עדיין יש שכר", כי אין שום יאוש בעולם, כי אין שום דבור ולא שום צעקה נאבדת אפילו צעקה משאל תחתיות אינה נאבדת לעולם" (שם), הוא מחזק את אותם שפלים בעוצם כח תפלתם וצעקתם שודאי תועיל לבסוף ושאין אפילו צעקה אחת שנאבדת, ושעל אף שבתנאים הם לא זזו ולא יצאו כלל ממיצרי וגבולי הטומאה אולם הוא מחזק אותם להוסיף לצעוק להתפלל לקוות ולצפות.

והוא ממשיך ומגלה על עוצם הגילוי שמאירים לנמוכים אלו ועל הידיעה המופלאה שמודיעים להם, וזשה מה שגורם להם לקבל עול תורה גם במקומם השפל. בספר תהלים (פרק סו) מתנבא דוד המלך על כך שהקדוש ברוך יקרא בקול לאומות העולם הנמצאים בירושלים וישליך אותם מתוכה, והוא יגיד להם את שבח עמו "אם תשכבו בין שפתיים כנפי יונה נחפה בכסף", כלומר,

כח הרפואה שבציצית!

ויגיד ליעקב ויאמר הנה בנגד יוסף בא אליך

אלו התיבות - "הנה בנגד יוסף בא אליך" - מרמזים על הציצית. וכפי שמפרט האריז"ל (פרי עץ חיים, שער הציצית, פרק ד):

בכל הכנפות יחד יש ט' גודלים (עיי"ש החשבון), כמספר "הנה".

בכל הכנפות יחד יש נ"ב חוליות וכו' קשרים, כמספר "בנגד".

בכל כנף יש ט"ל כריכות, ובכל הד' כנפות יחד יש קנ"ו כריכות, כמספר "יוסף".

בכל הכנפות יחד יש ל"ב חוטים, והם שזורים, הרי ס"ד, כמספר "בא אליך".

ועל זה נאמר: "הנה בנגד יוסף בא אליך, ויתחזק וישב על המטה". כי בכח הציצית, שמרומזים בתיבות "הנה בנגד יוסף בא אליך", בכח זה נמשכה רפואה ליעקב, ויתחזק ישראל וישב על המיטה".

שכן, הציצית מסוגלים לרפואה, וכדברי רבינו: "סגולה לחולה הסתכל על הציצית" (ליקוטי מוה"ר"ן, ז).

להמשיך את הרפואה מהשורש!

ויתחזק ישראל וישב על המטה

כפי שראינו; בפסוק זה מרומז שהציצית מסוגלים לרפואה. והסוד בזה, מבאר מוה"ר"ן:

בליקוטי מוה"ר"ן תניינא תורה א' מגלה רבינו שיש ג' דברים המפסידים עבודת התפילה: עבודה זרה, גילוי עריות, ושפיכות דמים. שהם: קלקול האמונה, חסרון בשמירת הברית, ובזיוז אנשים (עיי"ש בליקו"מ).

והנה, מצות ציצית מסוגלת להציל את האדם מג' דברים אלו: מעבודה זרה וגילוי עריות - כמו שנאמר במצות ציצית "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" שהוא עבודה זרה ומינות וגילוי עריות. ומשפיכות דמים - כי הוא סוד תיקון הלבושים משפיכות דמים התלויה בפגם הבגדים (עיי"ש בליקו"ה).

ולכן, ע"י מצות ציצית זוכים לעבודת התפילה, וכשהאדם זוכה לתפילה כראוי, אינו צריך שום רפואה גשמית, רק מקבל כל רפואתו על ידי אכילת ושתית לחם ומים בלבד!

"כי התחלוקת הכוחות, שזה העשב יש לו כח לרפואת חולאת פלוני וזה חולאת פלוני וכיוצא בזה, כל חילוקי כוחותם הוא רק למטה, אבל למעלה בשורש הכל, דהיינו דבר ה', הכל אחד, ואין חילוק בין לחם ומים ובין עשבים. וכשאוחזין בהשורש, דהיינו דבר ה' בחינת תפילה, יכולין להמשיך כוחות הרפואה לתוך לחם ומים, ויהיה לו רפואה על ידי לחם ומים, בחינת וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך" (ליקוטי מוה"ר"ן תניינא, א).

"ועל כן ציצית מסוגל לרפואה כמו שאמר רבינו ז"ל, כמרומז בפרשה 'הנה בנגד יוסף בא אליך' שזה בחינת הציצית כמבואר בפרי עץ חיים ועל ידי זה ויתחזק ישראל' - כי על ידי הציצית זוכין לתפילה, שהיא בחינת דבר ה', ועל ידי דבר ה' זוכין לרפואה מן השמים על ידי כל דבר שבעולם, אפילו על ידי לחם ומים" (ליקוטי הלכות, ציצית, ג, ו).

דרך ישר לפי שורש נשמתו!

שאלה:

ב"ה זכיתי בשבוע האחרון להתשטח על ציון רבינו הק' באומן, ואף ערכתי שם 'ידויו דברים'. והנה, בליקוטי מוה"ר"ן תורה ד' כותב רבינו שעי' היודיו דברים לפני הצדיק, מפריש לו הצדיק דרך ישר לפי שורש נשמתו.

ורצייתי לידע כיצד מתקיים הדבר בימינו, אחר הסתלקות רבינו, וכיצד אני יכול לקבל מרבינו גם עתה דרך ישר לפי שורש נשמתו אחר שערכתי וידויו דברים בציונו הקדוש?

תשובה:

ברוך הבא בשם ה'! אשריך שזכית להתשטח על ציון רבינו הקדוש, ולפרש שם שיחתך לפני ה' ולהתוודות וידויו דברים. וכבר כתב מוה"ר"ן במכתבו: "כל מגמתי וכל תשוקתי ותקוותי הוא רק להיות על ציון הקדוש הרבה פעמים, אולי אזכה לפרש את שיחתי לשפוך לבי כמים נוכח פני ה' עבורי ועבור יוצאי חלציי".

ולעצם שאלתך:

כבר ענה עליה הרה"ק מטשעהרין זיע"א, בספרו 'פרפראות לחכמה' על תורה ד', וזה לשונו:

"ובוודאי כשהצדיק בחיים חיותו אז הצדיק מודיע לו את הדרך, ועכשיו צריך להאמין שכשרוצה באמת לילך בדרך הישר ועושה כל התיקונים הנ"ל בשלימות - אז מה שהשם יתברך שולח לו במחשבתו איזה דרך והנהגה לעבודת ה', צריך להאמין שזה דרכו הישר לעת עתה לפי שורש נשמתו" (פרפראות לחכמה, סימן ד, אות כח).

אמנם, מן החובה לציין ולהדגיש, שיש בדבר זה סכנה גדולה: האדם עלול לסמוך על מחשבותיו והרהורי לבו, ויתלה עצמו באילן גדול, לומר ולחשוב שכל הנהגתו ומחשבותיו יסודותם בהררי קודש, ממה שהאיר לו הצדיק בלבו. ובאמת, אינו אלא הולך אחר שרירות לבו.

וכפי שמרמז רבינו במעשה מחיגר כי גם אצל חכם וצדיק מופלג תיתכן מציאות שבה "שדים" יחדירו בקרבו מחשבות ורעיונות ו"הוא לא היה יודע שהם מפתים אותו וסבר שלבו מייצעו לזה"... ועל אחת כמה וכמה כאשר מדובר בעוללים לא ראו אור אשר מכף רגל ועד ראש אין בנו מתום, כמונו היום.

ולכן, ההדרכה בנושא זה לעובדא ולמעשה, היא: שגם אם זכה האדם להארה מרבינו הקדוש שעליו ללכת בדרך מסוימת - עליו לברר זאת מתוך ספרי הצדיק, ועם חברים הדבוקים בצדיק, ולהתבודד על כך לפני השם יתברך, עד שיידע איך להתנהג למעשה.

וכפי שכותב להדיא הרה"ק מטשעהרין, בהמשך דבריו שהובאו לעיל: "וממילא מובן, שכל אחד צריך לחפש את דרכו בקודש בתוך הספרים הקדושים של הצדיק ותלמידיו ז"ל. ובעניינים כאלה שאפשר לו לדבר ולהתיישב עם חבריו, בודאי צריך לדבר עם חבריו, כי אולי יקבל מחבריו איזה הארת הדעת בבחינת 'ומקבלין דין מן דין'. וגם צריך בכל פעם גם בביתו, להתבודד ולשפוך שיחו לפני השם יתברך, ולהתפלל לפניו שיתקן את עצתו, וכמבאר כל זאת במקום אחר" (פרפראות לחכמה, שם).

ועתה, אל הנקודה העיקרית והיסודית, אותה ידעו ושינונו אנ"ש תמיד:

עיקר הדרך כיצד מעביר רבינו את מה שיש לו להעביר לנו ולהדריך אותנו, הוא באמצעות ספריו הקדושים!

שם בספרים טמונים כל העצות וההדרכות, וכשהאדם בא לצינו הקדוש של רבינו, ומתוודה בפניו ושופך ומספר את כל לבו, נפתחים עיניו לראות ולמצוא בספרי רבינו הקדוש את הדרכים השייכים לו לפי שורש נשמתו, והעצות אשר הוא זקוק להם לפי עניינו ומדרגתו.

וכלשונו של רבי געצ'י במכתבו הנודע: "כי דע שלא יהיה עוד 'ראש בית' עד ביאת משיח צדקנו. על כן שם כח בספרו, והבטיח לעזור מי שיבוא על ציונו עד סוף הדורות... כי הכח והעצות ששם בספרו הם גנוזים ועמוקים, בפרט אלו העצות הקדושות הצריכין עתה ואז לא היו נצרכים עדיין, על כן לא ראו אותם בספרו הקדוש (כמו שהזכיר הקדוש היה גנוז בגשמיות כן כאן ברוחניות). עד שיבוא הדור האחרון המוכרח לזה לרפואתו, ויחזור על ציונו הקדוש ובספריו, עד שימצאם. כמו שכתוב 'מים עמוקים עצה בלב איש ואיש תבונות ידלגה'. כי העצות העמוקות לא יתגלו רק על ידי צעקה מעומק הלב, כמו שכתוב ממעמקים קראתיך. צעק לבם אל ה'", עכ"ל.

רבינו "שם כח בספרו" - הוא הטמין שם כח רוחני ועצות נפלאות לכל יהודי ויהודי עד ביאת הגואל, אלא ש"הכח והעצות ששם בספרו הם גנוזים ועמוקים", וכדי לגלותם חייב האדם לבוא אליו "ויחזור על ציונו הקדוש ובספריו עד שימצאם"...

וכבר "הבטיח לעזור מי שיבוא על ציונו עד סוף הדורות", כשעיקר העזרה היא: לעזור לו לגלות את העצות הקדושות שלא ראה אותם עד עתה בספריו...

פנינים מאורים וחדושים מוה"ר"ן מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע מתוך רשימותיו של הגו"ם שכמעט שליט"א אשר ציון ורשם לפניו לזיכרון.

לקט ספרי"ם

פרשת ויהי

כמכירת יוסף הפשע הפך לחטאת

אנא שא נא פשע אחיך וחטאתם (בראשית ג, יז). פתח בפשע וסיים בחטאת, והלא פשע הוא חמור יותר וצריך היה להקדים חטאת לפשע? אלא ביאר הגאון רבי יוסף שאול נתנזון צוק"ל, באמת היה הפשע תחילה שמכרוהו לעבד, אבל משניצל יוסף מן העבדות והיה משנה למלך במצרים, נעשה הפשע רק לחטא כדוגמת מי שנתכוין לאכול חזיר ועלה בידו בשר טלה.

מגדולי החסידות רבי יוסף שאול נתנזון עמוד קמח 2-18

השפעת הכרעה באמצעות צינור

ויאמר קחם נא אלי ואברכם ועיני ישראל כבדו מזקן לא יוכל לראות ויגש אתם אליו וישק להם ויחבק להם. (בראשית מח, ט-י). ביאר הגאון רבי יוסף שאול נתנזון צוק"ל: כידוע המברך ממשיך את ברכתו למתברך על ידי צינור, לפעמים בעזרת הראיה, ולפעמים על ידי המישוש בידיו וכדומה. כאן מדגיש הכתוב שיעקב לא יכול לראות, ועל כן השתמש בצינורות השפעה אחרים "וישק להם ויחבק להם", ובזה המשיך עליהם השפעת ברכותיו.

מגדולי החסידות רבי יוסף שאול נתנזון עמוד קמח 2-17

כעטיפת הישמעאלים...

הנה בנגד יוסף בא אליך

כפי שראינו; בפסוק זה מרומז שיוסף הוא בחינת ציצית.

וזהו סוד מה שנמכר יוסף לישמעאלים, שהרי גם בציצית אנו מוצאים שצריכים להתעטף בו "כעטיפת הישמעאלים".

וסוד הקשר בין ישמעאלים לציצית, מבואר בליקוטי מוה"ר"ן תורה ח', שה' ציצית' הוא סוד המשכת הרוח חיים דקדושה. ושם מבואר שהצדיק האמת שממשיך את הרוח חיים הוא סוד "סוחר ישמעאל"; "סוחר" מלשון סחור סחור, שהוא סוד הרוח, וישמעאל מלשון 'כי שמע ה' אל ענייך' (עיי"ש).

(פ"פ ליקוטי הלכות, ציצית ד)

מנהג ניט"ל

כח באילל המוצלב להרע נגד זרע ישורון. אמנם למעשה גם הוא החזיק במנהג שלא ללמוד, דמכיון שאנחנו מבני יוצאי אשכנז שלא למדו נמשך המנהג לא ללמוד, וגם כשחל בשבת לא אמר תורה (שם בהערות).

והחתם סופר (קובץ תשו"ס לא) כתב לא שמעתי טעם מקובל בזה. אבל נראה לי בדרך אפשר שנהגו קדמונינו כן משום שלא ליתן מקום לבעל דין לחלוק ולשטן לקטרג, שבאותה הלילה כל העמים נועדים בבית אלהיהם מחצות ואילך כידוע, ועם ה' אלו ישנים על מטותיהם. על כן נעו הלימוד קודם חצות כדי שילכו לישן בתחילת הלילה ולקום אחר חצות למסוק בעבודת ה', וחמת המלך שככה.

הרבה נוהגים מנהג זה גם כשחל בליל שבת, אבל בספר משמרת שלום (קודינב ס' כז אות א) כתב: אני נוהג ללמוד בליל ניטל כשחל בליל שבת, הגם כי בחול נוהגין שלא ללמוד, בליל שבת לפענ"ד אין שום חשש דכל שולטני רוגזין ומאירי דדינין כולהו ערקין וכו' ולית שולטנא אחרא ככולהו עלמין.

לגבי מנהגינו כתב מורינו הגרי"מ שליט"א במכתב (אוסף מכתבים מכתב לא): אני אמרתי פעם מכיון שבאומנו היו תמיד קמים בחצות ואכילת הערב היו אוכלים אחר מנחה והתפללו מנחה ומקדם קצת בשביל זה כדי שיוכלו להקדים השכיבה, והלכו לישן בתחילת הלילה וקמו בחצות, לכן אין לנו מסורת מחסידי ברסלב על מנהג הזה, כי לא היה שייך לדון על דבר שלא היה שייך למעשה. ואת זה שמעתי גם מהרה"צ רבי לוי יצחק בענדער זצ"ל ע"כ.

כידוע המנהג אצל הרבה מגדולי החסידות שלא ללמוד בליל ניט"ל החל בליל שבת קודש זה, נצטט עיקרי הטעמים המובא בספרים:

יש שכתבו שבלילה זו שורה קלי' מאותו האיש וחששו שאם ילמדו שלא כראוי יתנו מקום לאחיות הסט"א (עי' שו"ת דברי ישראל להגרי"ו ועלץ ח"ב סי' כ"א). וכן כתב **הבני יששכר בספרו רגל ישרה** (סוף ערך י'): אותו האיש נרמז בתורה ו'נוקב שם' יי בראשי תיבות, וכשתצטרף חשבון יש"ו לחשבון קליפתו ער"ב (588) בגימטריא ש"ד פ"ח, וכתבו הקדמונים שהוא שם הכלבים. וכבר שמענו ממגידי אמת שאירע מעשיות כמה פעמים בליל נטילתו ועקירתו מן העולם, שמנהג כל ישראל שלא ללמוד תורה, ואירע לאנשים שולמדו, שבא כלב לבתיהם, והמשכילים יבינו שורשו ומנהג ישראל תורה ע"כ.

מאידך, הגה"ק רבי חנוך העניך מאלעסק בספרו **מפענח נעלמים** (סי' ד) כתב: תדע קושט דבר אמת שקבלתי מזקני שער רבותי נ"ע, כי נשתרב מנהג זה מפני סכנות נפשיות, כי הגוים היו מכין וחובטין מכות אכזריות כל איש ישראל אשר מצאו בשווקים וברחובות קריה בליל אידיהם, והיו מחזיקין זאת למצוה לנקום נקמת דם ישו הנוצרי. על כן הנהיגו בני ישראל שלא לקבוע עת לתורה בלילה הוא ולא להדליק נרות בבתיהם, רק להשכיב את עצמם לישן בתחילה אשמורה ראשונה ולסגור תריסי תלונותיהם ודלתי בתיהם, ואיש לא יצא מחדרו עד בוקר. והשיג בתקיפות על אלו שאומרים שיש איזה

כל מצוה שהיא נוהגים להדר לעטרה בכסף וזהב כפי מה שאפשר. ובכף החיים (סי' רצו סק"ב) כתב 'גם בהבדלה נכון להכין קערות כסף להבדלה כמו שעושים במזוזה ובמגילה ונרות חנוכה למי שחננו ה' בעושר'.

תיק של מזוזה של מתכת וכסף

ומה שכתב הכף החיים שעושים תיק של מזוזה של כסף, הנה **בדעת קדושים** להרה"ק מבוטשאטש (סי' רפס סע"א) כתב שאין נוהגים לעשות תיק של כסף וזהב במזוזה, וזה לשונו: שמעתי בשם הרבי ישראל בעל שם טוב שנכון לקבוע המזוזה בתיק שאינו ברזל, מעין מה שאמרו חז"ל אינו בדין שיונף המקצר על המאריך, ובמזוזה כתיב למען ירבו ימיכם. ומה שאין נוהגים לעשות תיק למזוזה מכסף וזהב להידור מצה הוא מחשש גניבת התיק. ע"כ.

כוס של ברכה מכסף או זכוכית

כתוב בסידור האריז"ל לרבי שבתי 'כיון כוס יפה לקידוש והמהדרין בחרין בשל כסף משום זה אלי ואנוהו לכבוד השכינה הנקרא כוס של ברכה'. וכן מובא בכף החיים (סי' תעב סק"א) שיש להדר בגביעי כסף לליל הסדר. אמנם מובא **שהחכם צבי** היה בוחר דוקא כוס עגול של זכוכית בהיר, לא של כסף וזהב, דשבח הוא ליהנות גם ממראית היין שנאמר לא תראי יין כי יתאדם (נדפס בסוף ספר חכ"צ).

והעיקר שיהיו נרות דולקים, אם כן אין הכלי בכלל המצוה וצורת המנורה הוא רק הכשר ונוי למצוה, על כן קרוב לומר שהזכוכית בטל לעיקר המנורה שהיא כסף או זהב. ע"כ.

מנורה מוכספת חדשה או כסף ישן

יש להסתפק מה עדיף מנורה מוכספת שראית חדשה, או מנורה ישנה של כסף אמיתי שאינה יפה כל כך כמו המוכספת.

בכעין שאלה זו הסתפק **הבן איש חי בספרו תורה לשמה** (סי' קב): מי שיש לו שני מיני לחמים לכבוד שבת, לחם אחד יש לו טעם טוב ואילו מראהו אינו טוב כל כך, ולחם אחר מראהו טוב מאד אבל טעמו אינו טוב כל כך, מאיזה מין ראוי להניח על השולחן בסעודת שבת. והוכיח **מהירושלמי** (פ"ו דימא) שאם יש לפניו שני מינים אחד משובח בגופו ואחד משובח במראו, זה שמשובח בגופו קדים. ואם כן גם לענייני מנורה של כסף אמיתי יותר חשוב.

מנורת כסף שבורה

בשו"ת חוות יאיר (סי' סח) כתב שאם נשברו קני המנורה או שהפוט התקלקל אין להדליק בהם שיש בזה משום העדר כבוד, ויותר טוב להדליק בכלי של ברזל פשוט מהלמשמש שבו.

קערת כסף להבדלה

דין זה אינו רק בנרות של שבת וחנוכה אלא

מנורה ופמוטות לנר מצוה

תורה. וכדי שיזכו החתן והכלה להעמיד דורות של תלמידי חכמים נוהגים לשלוח זה לזה כדי שידליקו נרות מכובדות ויפות (ועי' משנ"ב סי' רסג סק"ב שעל הבעל הבית לראו לתקן נרות אשתו. וי"ל שמטעם זה שלח החתן פמוטות להכלה, והכלה נוהגת טובת עין ושולחת מנורה לחתן).

וכדברי הב"ח מצינו **בסמ"ג** (עשין ל) שכתב: 'והדלקת נר נאה הוא עיקר הכיבוד ואמרו הרגיל בנר הוויין ליה בני תלמידי חכמים'. וכן כתב בסדר היום (עניני חנוכה): 'בענין הנרות כל אחד יעשה אותם כפי כוחו וכל המהדר ביותר היה זה משובת, ומי שידו משגת לעשות אותם מכסף יעשה אותם, כי אין ההוצאה בהם כל כך וה' יודע כמה דאגתי על ענין זה, מי שאין בידו לעשות כל הח' נרות כסף יעשה אחד מהם כסף, ומראה בזה חביבות המצוה וחפצו והשמחה שיש לו בה שהוא עיקר העבודה'.

וגם **המשנה ברורה** (סקכ"ח) כתב שטוב שכל אחד יטריח לעשות לו מנורה יפה לפי כוחו.

ט"ו דרגות בהידור

בקונטרס סוד הדלקת נר חנוכה לאחד מגדולי המקובלים הראשונים **רבינו יצחק סגי נהור בן הראב"ד ז"ל** (מובא בחסד לאברהם מעין ב עין הקורא אות נח) מנה ט"ו דרגות איזה כלי מהודר יותר בשביל הדלקת נר שבת ונר חנוכה, וזה לשונו: דע כי ט"ו כלים ראויים לנר חנוכה וכל הקודם קודם מהם משובח משום זה אלי ואנוהו. א - כלי זהב. ב - כלי כסף. ג - כלי מתכות בזהב ממין הנחושת ודומה לגון הזהב. ד - כלי נחושת ממש שהוא אדום. ה - כלי מתכת המכונה נחושת. ו - כלי בדיל. ז - כלי עופרת. ח - כלי אבנים. ט - כלי זכוכית. י - כלי עצם. יא - כלי חרס המצופה באבר. יב - כלי חרס בלתי מצופה. יג - קליפת רימון. יד - קליפת האגוז. טו - קליפת האלון. ע"כ.

ולבסוף כתב: מה שאמרו רבותינו ז"ל הזהיר בנר חנוכה הויין ליה בני תלמידי חכמים [קשה], הרי כולי עלמא מדליקין נרות חנוכה ואין כולם ולא רובם זוכים לבנים זכרים ושהיו תלמידי חכמים? אין לתמוה מזה, שהאמת הוא, חכמים הם אמת ודבריהם אמת, וכפי מה שכל העולם מדליקים נרות חנוכה שרובא דרובא יוצאים ידי חובתן אבל מיעוטא דמיעוטא זהירים להדליק כפי כל פרטי המצוות והדיקדוקים. שהזהיר בהדלקתן בכל פרטיה ודיקדוקיה יקנה וישיג בכח המצוה ובסגולתה בני תלמידי חכמים. ע"כ.

כוסות זכוכית עדיף מפלסטיק

אם אפשר להשיג כוסיות של זכוכית וכוסיות של פלסטיק, עדיף לקחת כוס זכוכית, שכלי פלסטיק בולע יותר מזכוכית והוא פחות שקוף (ועי' שו"ת משנה שכיר שם).

אם אפשר להכניס כוס זכוכית במנורה

בשו"ת שבט הלוי (ח"ח סי' קנז) נשאל האם מי שמכניס כוס קטן של זכוכית בתוך הגביע שבקנה המנורה של כסף נחשב כמדליק בכלי כסף, או שנחשב כמדליק בכלי זכוכית. ומצדד לומר דכיון שאין דין כלי מעכב בנרות

כלי נאה למצוה

השבוע למדנו בהלכות חנוכה (סי' תרעג ס"ז) שיש מצוה להדליק נר חנוכה בתוך כלי נאה למצוה. ומפני כן נפסק **בשולחן ערוך** שהמדליק נר חנוכה בכלי חרס צריך להחליף כל יום כלי חדש, לפי שכלי חרס שנדלק בו נעשה מאוס והוא ביזוי מצוה כשמדליק בו שנית. אבל המדליק בכלי זכוכית או בכלי מתכות אין צריך להחליף כל יום חדש, שאינו נמאס על ידי ההדלקה.

החיוב לנקות הזכוכית

יש להסתפק אם אלו שמדליקים בתוך כוסיות של זכוכית והושחר הזכוכית מן האש האם יש חיוב לנקות את הכוסיות בכל יום. ולכאורה היה אפשר להביא ראיה ממה שהכשיר **החתם סופר** (סוכה לו. ד"ה הנה) אתרוגים שנעשים מנומר על ידי הנועניעים במשך החג, מטעם דכיון שבאו על ידי המצוה זהו הדרו והדרו. אם כן גם אלו הכוסיות שהושחרו על ידי ההדלקה של אתמול, כיון שבאו משיירי מצוה זהו הדרו והדרו.

אמנם זקני **בשו"ת משנה שכיר** (או"ח סי' שב) תמה על דברי החתם סופר אם כן למה אסור להדליק בנר של חרס שהדליק בו מאתמול, הלא גם זהו שירי מצוה וזהו הדרו והדרו, מאי שנא אתרוג מנומר מכלי חרס שהדליק בו. וצריך לומר שבהדלקת נר חנוכה הקפידו חז"ל ביותר להדר בכל יום נר יפה מחדש ולא להשתמש בשיירי מצוה של אתמול, ואם כן הוא הדין שיש להקפיד לנקות בכל יום כוסיות של זכוכית שהושחרו.

וכן ראיתי **בספר צדה לדרך** (מאמר ז פ"ב) לנכדו של הרא"ש שצריכים לנקות את הזכוכיות. וזה לשונו: 'מצוה מן מובחר להדליק בשל זכוכית או בשל חרס מצופה באבר כדי שינקם ולא יראו מטונפים'. ע"כ.

הדלקה בפמוטות ובמנורה של כסף

מצינו מאז ומקדם שנהגו להדר להדליק נרות של שבת בפמוטות, ונרות של חנוכה במנורה. **הבאר היטב** (סי' יג) הביא **שהמהרש"ל** קנה לעצמו מנורה של כסף לחנוכה להידור מצוה. ובחידושי **רבי עקיבא איגר** (שבת ס. ב"ד שילוח) מובא שהיה המנהג אצלם שהשושבינים נותנים לחתן ביום חתונתו פמוטים של כסף לכבוד נר של שבת כדורון דרשה.

המנהג שהחתן והכלה שולחים זה לזה כסגולה לבנים ת"ח

כיום נהוג אצל הרבה משפחות שהמחותן מצד הכלה שולח מנורה של כסף לחתן לכבוד חנוכה. והמחותן מצד החתן שולח לכלה פמוטות של כסף לכבוד שבת.

וטעם המנהג הוא על פי מה שאמרו חז"ל (שבת כג.) הרגיל בנר הוויין ליה בני תלמידי חכמים, ופירש **הב"ח** (סי' רסג ס"א) בדברי **הטור** שהכוונה הוא שאם נזהר לעשות נר יפה יותר ממה שמחוייב מעיקר הדין זוכה לבנים תלמידי חכמים, שנאמר 'כי נר מצוה ותורה אור' שעל ידי נר מצוה של שבת ושל חנוכה בא אור

ואני תפלה

רבי שמעון תלמיד רבינו (ז)

יראה כביטול המציאות

זכה ר' שמעון שפעם השפיע עליו רבינו ז"ל יראה גוראה ומופלגת מאד, כמסופר בחיי מוהר"ן, ז"ל: "אמר: אני יכול לעשות מכולכם צדיקים גמורים נוראים, אבל מה יהיה? אם כן יעבוד השם יתברך בעצמו את עצמו! (כלומר שרצונו הוא שאנחנו בעצמנו נתייגע בכוחו ועצותיו הקדושים להשיג עבודת ה', אבל לא שהוא יתן הכל לגמרי). וכן שמעתי עוד בכמה לשונות שאמר: **אני יכול ליתן יראה להאדם עד שיצא מחייו, ויתבטל במציאות.**

ופעם אחת ביקש מאתו אחד מאנ"ש הרבה בענין זה שיתן לו יראה, (כמדומה לי הכותב שזה היה רבי שמעון המשמש לו - כתי"ו) ודיבר עמו רבינו ז"ל בדברים כעין הנ"ל, שבוודאי יכול ליתן יראה עצומה רק שאין זה תכלית, כי אם כן יתבטל במציאות, והאיש הנ"ל היה משתוקק אף על פי כן שיאיר עליו יראה עצומה, ואחר כך יצא האיש מלפניו, **ונפל עליו יראה עצומה ומופלגת מאד, והתחיל לצעוק להשם יתברך בקולות משונות מה שלא היה רגיל בכך, עד שכמעט יצא מחייו, ונמשך כך עד למחרתו.** ולמחרת נכנס אצלו ושאל אותו רבינו ז"ל אם הגיע אליו יראה, השיב לו האיש הנ"ל: שוב איני רוצה בזה, וביקש מאתו שייקח ממנו זאת, וחזר ולקח ממנו ושב לקדמותו" (חיי"מ סי' ש"ל).

שלום לרחוק ולקרוב

פעם אחת הלוח רבינו ז"ל סכום מעות לרבי שמעון תלמידו ומשמשו, והכניס ר' שמעון את המעות באיזה עסק ולא החזיר את המעות לרבינו ז"ל בעתו, הקפיד עליו רבינו, ואמר לו: "נו, אתה שוה שיגרשור", "דו ביסט ווערד מען זאל דיר פארשיקן".

ואכן כן הוה, שמשום מה נסע לעבר נהר דאן, נהר הרחוק מאד ממדינת אוקריינא, ולא היו שם שום יהודים כלל, וכל מה שעשה והשתדל לחזור לא עלה בידו, כי הסתבר שם מענין לענין, עד ששהה שם משך ג' שנים. ובסוף הג' שנים היה לו נסיון שם, ועמד בנסיון בזה שקרע את שפתיו וזב דם משפתיו, ומחמת זה ניצל מהנסיון, ואז אמר רבינו שכבר רחמנות עליו, וצריכים להוציא את משם, ואז חדלו המניעות וחזר לרבינו, וכשחזר אמר לו רבינו את השיחה המובא בשיחות הר"ן סי' קע"ג" (שי"ש ח"ב אות ר"ד).

"מה שעבר עליו באותן השנים יקצרו המון יריעות"

וקצת מתואר הדברים שם בשיחות הר"ן, כי ר' שמעון נסתבר במסחריו ונסע למקום רחוק, הרחק ממקום רבינו ז"ל, והיה שם בגולה זמן רב לערך ב' או ג' שנים ויותר. ז"ל: "שמעתי מאנשים שאמר לר' שמעון בעת שבא מעבר לגרעניץ, שנתרחק לשם איזה שנים ולא ראה את רבינו ז"ל, ערך ג' שנים ויותר, מחמת המעשה שהיה במעודועדיבקע, שהקפיד עליו רבינו ז"ל וכו', ואיני בקי במעשה הזאת היטב, ומחמת זה אמר רבינו פעם אחד: אני רוצה לשלחן (שקרוי פאר שנקע) מעבר לנהר דאן, וסיבב השם יתברך סיבות שבסמך מאד להתגלגל הדבר שנסע רבי שמעון לשם לסביבות נהר דאן הנ"ל, שהוא רחוק בערך מאה פרסאות ויותר ממעודועדיבקע, כי שם עיקר מדינת רוסיה כידוע, והיהודים אינם נמצאים שם כי אם אחד מאלף, ובפרט לפני כמה שנים, ונסע ר' שמעון להתעכב שם כמה שנים.

ומה שעבר על ר' שמעון באותן השנים יקצרו המון יריעות, כי היה דר בין הגוים כמה שנים וכו', והיה לר' שמעון שם כמה נסיונות, ובתוך כך באותן השנים שהיה ר' שמעון שם, בתוך כך יצא רבינו ז"ל מזלאתיפאל, וקבע דירתו פה ברסלב, וישב כאן לערך ב' או ג' שנים, ואחר כך בא רבי שמעון לכאן."

היראה והפחד ששמרו עליו

ואפשר שעליו רומז מוהר"נ בחיי מוהר"ן, שרבינו ז"ל דיבר מאחד מאנ"ש שהיה בפטערבורג וז"ל: "איש אחד מאנ"ש היה בפטערבורג, והיה כותב לו ז"ל משם מכתבים הרבה, באשר שיש לו צער גדול מזה שזנרק לשם, כי כמה פעמים שמעו ממנו ז"ל, ששם במקום זה הנ"ל קשה מאוד להתחזק בעבודתו יתברך, כי הוא מקום מסוכן מאד. ופעם אחת סיפר רבינו ז"ל מזה ואמר בהז"ל: **דאס וואס ר' האט דארט און ציטערט טאמער וו' וועט ער זיך ניט דער האלטי, האט דאס דער האלט אינם** - דבר זה בעצמו שהוא מתיירא וחרד כל כך שמה מחמת זוהמת המקום לא יוכל לעמוד במדינתו, דבר זה בעצמו מעמיד ומחזיק אותו לעמוד על עמדו ולכלי ליפול ממדינתו" (חיי"מ סי' תק"צ).

אשרינו שידועים אנו ממוהר"נ"ת וכמה עלינו להודות להשי"ת על הליקוטי תפילות, ולא היה אדם שאמר 'ליקוטי תפילות' והתחרט, ובחנוני נא בזאת.

והייתי רגיל לומר לבני הנעורים שהתקשו להוציא דיבורים לפני השי"ת בעת ההתבודדות, שיחוק לידם את הספר 'לקוטי תפילות', שנאמר ברוח הקודש לכל האנשים בכל המצבים, **וזה בדוק ומנוסה שעם אמירת תפילותיו של מוהר"נ"ת יתעוררו מאליהם להתפלל ולהשיח ליבם דיבורים פריים כפי מצבם,** כי מתפילותיו רואים איך שר' נתן ז"ע מדבר עם ה' ומפרט לפניו כל שיחו, ויכולים להתבונן וללמוד מזה איך הוא השיח לבו בענינים שלו, בפרטות ובפרטי פרטות, לפני השי"ת. ואם מתרגלים בזה לדבר לפני הקב"ה כל אשר עם הלב, זוכים למוח צלול.

אמרתי פעם: 'כל מי שמיח לבו תמיד להשי"ת בהתבודדות - דומה כמי שיש לו אלוף', כי הקב"ה אתו ועמו תמיד.

ומסופר שפעם הצביעו למוהר"נ"ת על **למדן מסוים** ושיבחו את הלה שידוע אלף דפי גמ' בעל פה. נענה מוהר"נ"ת שהוא משבח את תלמידו ר' עוזר, שליבו בוער להשי"ת בהתבודדות עד שיכול לצעוק אלף פעמים 'ריבנו של עולם' - 'עוזר קאן טוֹיִזנט מאל זאגין רבונג פֿל עולם'...

והאמת, שכל התכלית של לימוד דפי הגמרא היא כדי שנוכל לצעוק 'ריבנו של עולם', והפנימיות של הגמרא היא הריבונג של עולם.

ותכלית זו עמדה תמיד לנגד עיניו של מוהר"נ"ת. ופעם אחת, אחרי שיחה ארוכה עם אנ"ש אודות התכלית, סיכם מוהר"נ"ת את המסקנא וכה אמר: **"די וועלט איז נישט, און מען קען אים נישט באקומען. תורה ומצוות איז יא, און מען קען דאס יא באקומען"**. דהיינו: עולם הזה הוא אפס ולא שייך לקחת ממנו מאומה, ואילו תורה ומצוות הוא דבר שיש בו ממש וגם אפשר להשיגו! - - -

ואת כל זה קיבל מוהר"נ"ת ז"ע מרבינו הק' בהתבטלותו אליו בתכלית השלימות, עד שהתבטא על עצמו שדיבוריו הם "המוח של הרבי והפה שלי" - **"דָעַם רְעֵבִים מַח און מִיין מוֹזֵל"**.

מקובל ביד חסידים שפעם נתגלה הבעש"ט הק' בחלום לאחד מתלמידיו, והוכיח אותו מדוע מדברים הרבה מהמופתים שנתרחשו אצלו, ומדוע אין מדברים כ"כ מדרכיו ומגודל היראת שמים שלו?

ואכן אצל מוהר"נ"ת ז"ע רואים שכאשר בא לדבר מגדלות רבינו הק', מספר הוא על הפלגת היראה ששרתה אצלו, ובאחד המקומות אחד כותב מוהר"נ"ת שרגליו רובו גופו של רבינו היו מרטטים תמיד מאימת הבורא (חיי מוהר"ן רגמ). ואת זה עלינו לדעת וללמוד מרבינו.

כמעט שאין ספר המאריך כל כך בענין הנגינה דקדושה כפי מה שמאריך רבינו בתורתו לגלות את התיקונים הנפלאים שאפשר להמשיך על ידה. והיא עבודה קדושה, פשוטה כמשמעה, עבודה עצומה מיוחדת במינה. **ורבינו הק'** הרי אמר שענייניו אע"פ שהוא דבר חדש - הוא ישן מאד, בה התנהגו אבותינו ואבות אבותינו מימות עולם...

ושמעתי פעם מרבי לוי יצחק בנדר זצ"ל, שכאשר חיבר מוהר"נ"ת ז"ע את הליקוטי תפילות, היה אצל רבינו תלמיד נוסף שרצה לחבר ליקוטי תפילות. אך כאשר הגיע לתורה ג', שרבינו מבאר שם מעלת ענין הנגינה דקדושה, לא ידע אותו תלמיד באיזה אופן יתחיל לסדר התפילה, וניגש למוהר"נ"ת וביקש ממנו לראות איך התחיל את התפילה. הוא ראה שפתח: "יהי רצון מלפניך... הבוחר בך עבדו ובזרעו אחריו והבוחר בשירי זמרה", ומזכיר מעלת דוד נעים זמירות ישראל ומעלת הניגון דקדושה בשירה וזמרה וכו'. אותו תלמיד שהיה מבין, התפעל מאד מגישתו המיוחדת של מוהר"נ"ת ביצירת תפילותיו, ונענה ואמר לו: "רואה אני שחיבור ליקוטי תפילות שייך רק לך, מאחר שהתורה מאירה אצלך באופן אחר לגמרי, וכל זה אתה מכניס בתוך התפילה..."

עוד אמר לי רבי לוי יצחק זצ"ל, שכאשר נתחדש לאדם איזה דבר חידוש ופשעטיל, יכול הוא לכותבו אפילו אחר כמה ימים מאז שנתחדש לו [ואני מוסיף: אפילו אם ישב אז בבית-הבראה...]. אבל לכתוב תפילות, אי אפשר כי אם בהתעוררות הלב להשי"ת, שתהא שלהבת עולה מאליה בעת שהיד כותבת...

ועתה הגע בעצמך ותתבונן על הספר הקדוש ליקוטי תפילות; ואיך אפשר להביע את פנימיות הלב הכואב על התפילות והעלבוים הבאים מהבעל דבר המחפש תמיד כיצד להכשיל את האיש מישראל מלהתקרב להשי"ת. איך אפשר לפרט תפילות כאלו אם לא שהיה לו לב בוער ברוח הקודש לאביו שבשמים!?

רבי לוי יצחק היה תמיד מתאר את ההתבודדות ועבודות החצות של מוהר"נ"ת, ואת תפילותיו שארכו שעות ארוכות וכמונה מעות, כי היתה לו אמונה יצוקה בהשי"ת, והאמונה הברורה והוודאית היא התרופה לכל הנסיונות בימי החיים, כי הוודאות מבריחה את הסטרא אחרא, ובאמונתו הבהירה לא נבהל מפני הרדיפות והבזיונות האימות שעבר בימי חייו, ואת כל העובר עליו שפך בתפילותיו, ומזה זכינו עד היום לספרו 'ליקוטי תפילות', ואין בריה בעולם שיכולה לבטא את מעברי החיים הסוערים ואת עמקי הלב כמוהר"נ"ת.

<p>ברכת מול טוב להר"ח שניאור פיינע ה"ו ולאביו הרה"ח ר' ישעי פיינע שליט"א ולחורו הרה"ח ר' פנחס שלום ראמבענט שליט"א להל חולדת הבת הנכדה יה"ח שייבה לגולה לתורה לחופה ולמעש"ט ולחוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב להר"ח שניאור פיינע ה"ו ולאביו הרה"ח ר' ישעי פיינע שליט"א ולחורו הרה"ח ר' דוד מרדכי ווינפיינ שליט"א להל חולדת הבת הנכדה יה"ח שייבה לגולה לתורה לחופה ולמעש"ט ולחוב נחת דקדושה</p>
<p>ברכת מול טוב להר"ח שניאור פיינע ה"ו ולאביו הרה"ח ר' נתן וויסשניין שליט"א ולחורו הרה"ח ר' יוסף פיינע שליט"א להל חולדת הבת הנכדה יה"ח שייבה לגולה לתורה לחופה ולמעש"ט ולחוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב להר"ח שניאור פיינע ה"ו ולאביו הרה"ח ר' ישעי פיינע שליט"א ולחורו הרה"ח ר' יוסף פיינע שליט"א להל חולדת הבת הנכדה יה"ח שייבה לגולה לתורה לחופה ולמעש"ט ולחוב נחת דקדושה</p>

נערך ע"י הרה"ח רבי חנניו שווארצמן שליט"א בעמ"ס 'איצרות עלים לתרופה'.